

Н.К.Крупская атындағы орта мектебі

**Ашық сабақ,
Оңтүстік Американың халқы
және саяси картасы,
Анд елдері және Шығыстағы
жазық елдері**

ҚЫЗЫҒУШЫЛЫҚТЫ ОЯТУ

Анд
елдері

ТОПҚА БӨЛУ

ШЫҒЫС
Жазық
елдері

П. ОЙ КОЗҒАУ

Үй тапсырмасын сұрау .
Сен білесің бе ?

1. Мексика таулы қыратын
қалай атаймыз ?

“Кактустың екінші отаны”

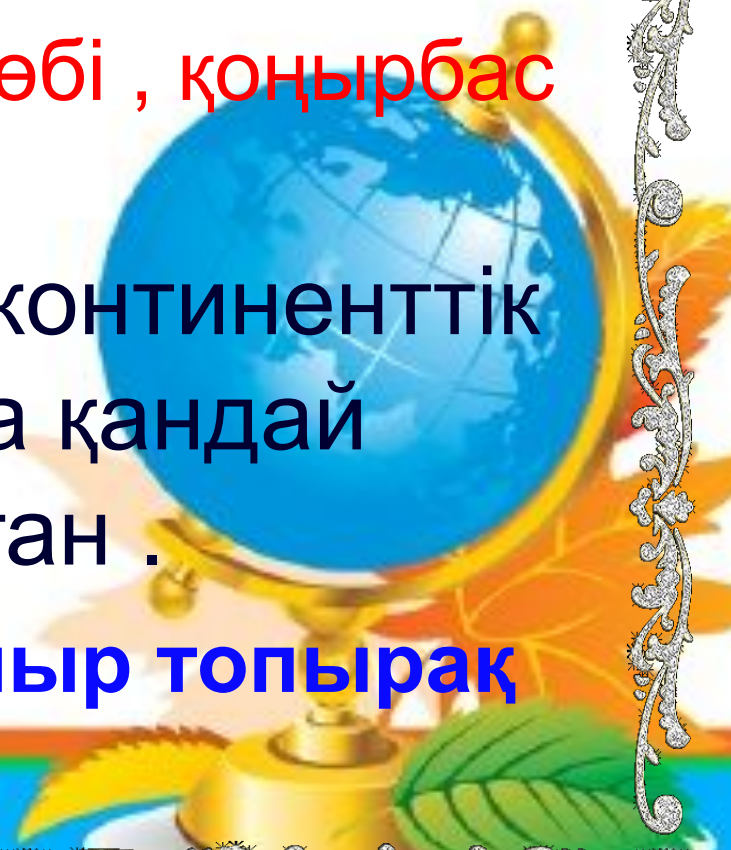

2. Жаңбыр жыл бойы жауатын шығыс бөлікте биік әрі бітік астық тұқымдас нелер өседі.

Пампа шөбі , қоңырбас

3. Шөлейттік қоңыржай континенттік климат жағдайында қандай топырақ таралған .

Сұр және қоныр топырақ

4. Таудың ең төменгі бөлігінде әйгілі қандай шөл орналасқан ?

Атакама жағалық шөлі

5. 3500 м биіктікте өсетін дақылдарды атаңдар

Картоп және астық

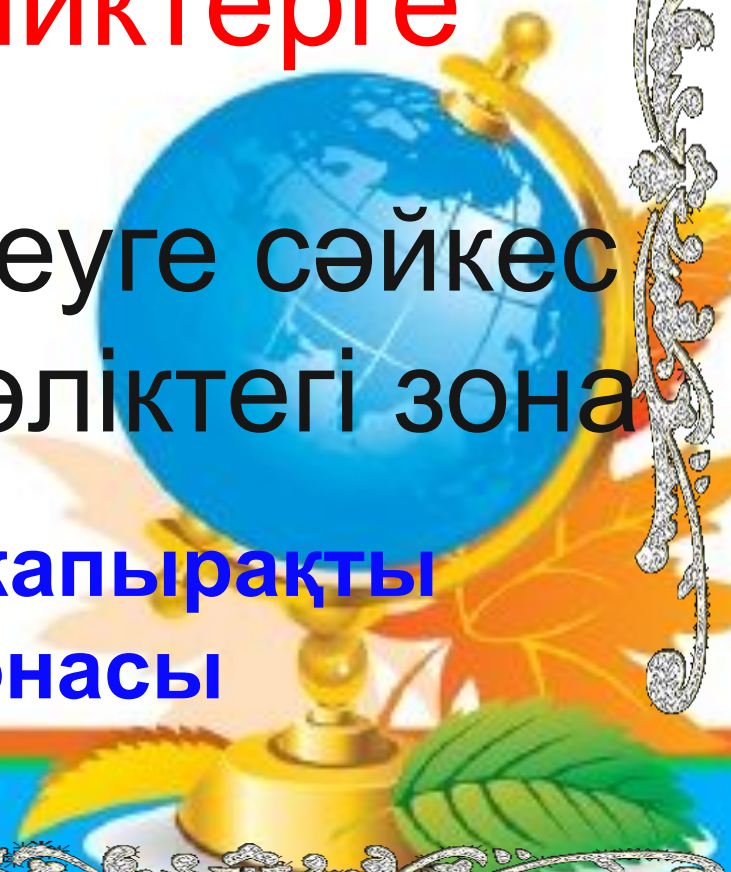

6. Анд тауларының жануарлар
дүниесі неге бай ?

Эндемиктерге

7. Қоңыржай белдеуге сәйкес
келетін жағалық бөліктегі зона

**Оңтүстік жалпақ жапырақты
ормандар зонасы**

8. Бай мәдени мұраларымен
адамзатты қазірге дейін таңдандыратын
бұл өркениетті қалай атаймыз?

Андылық немесе Инктер өркениеті

9. Қазіргі кезде жергілікті халық
ламаның екі түрін қолда ұстады .
Оларды ата ?

Альпака және кәдімгі лама

10. Анд тауларының барлық бөлігінде дерлік түйе тұқымдасына жататын ламаның екі жабайы түрі мекендейді . Оларды атаңдар ?

Викунья және гуаноко

11. Материктің Тынық мұхит жағалауындағы жіңішке алқапта экватор маңында қандай зона орналасқан

Ылғалды мәңгі жасыл ормандар зонасы

Термендер

1. Сельвас - Ит тұмсығы батпайтын қалың орман
2. Ломас - Түйнекті өсімдіктердің ерекше тобы
3. Пампа - Құнарлы шымды қызғылт “жазық дала”
4. Льянос - Ориноко Саваннасы
5. Гил ея - Ылғалды экваторлық орман
6. Кампос - Бразилия Саваннасы
7. Гаруана - Соқыр тұман
8. Пуна - Биік таудағы шөптесін өсімдіктерден тұратын белдеу

“Ең, ең, ең ... ” ойыны

1. Ең ірі су шошқасы ?

2. Ең кішкентай құс?

3. Ең үлкен жылан ?

4. Ең ірі жануарлар?

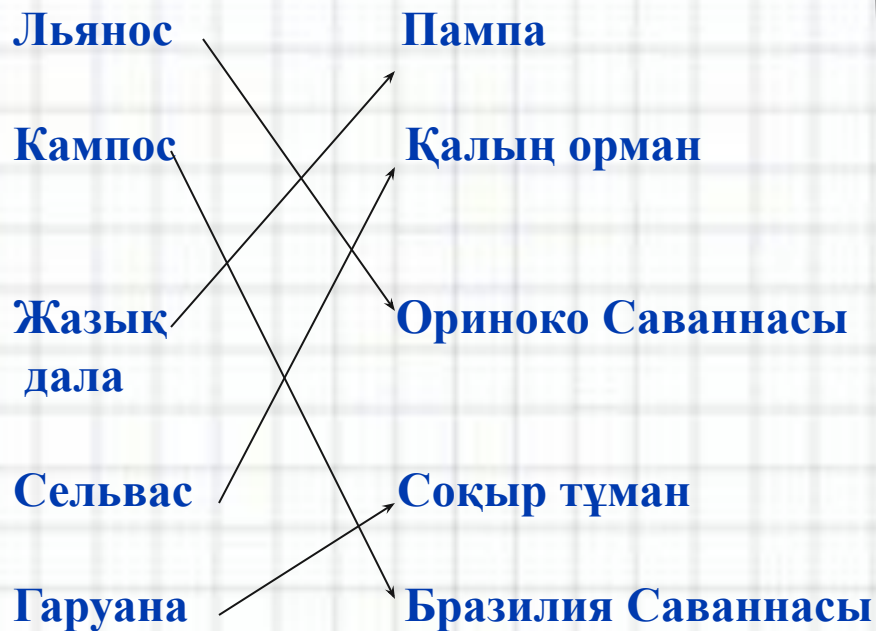
5. Ең өте бағалы кеміргіш?

6. Ең ірі жыртықшы құстар?

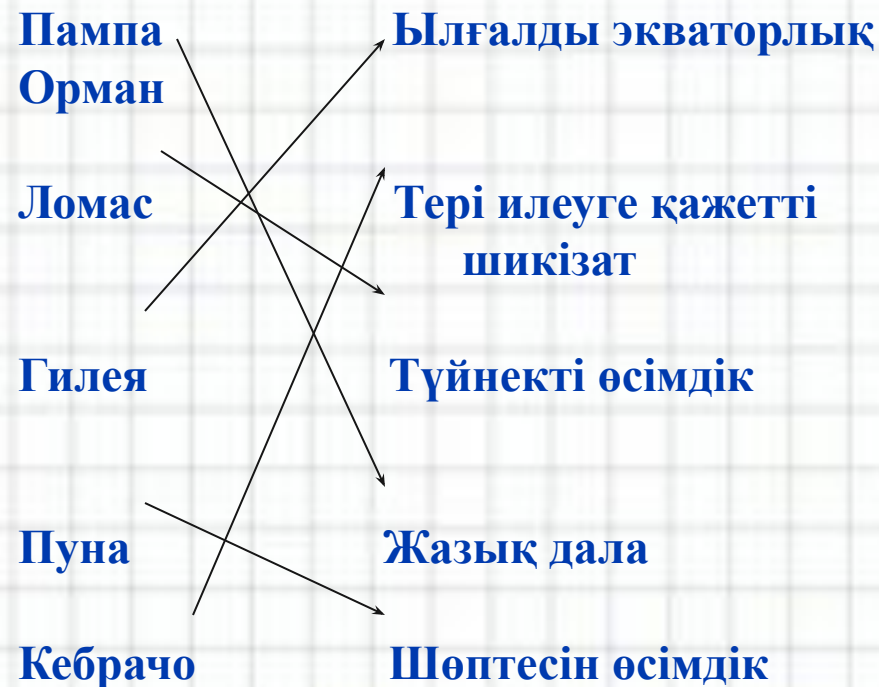

Сәйкестендіру тестісі

I топ

II топ

Сабақтың мақсаты :

Білімділік жағынан :

Оқушыларды Оңтүстік Американың халқы мен қалаларымен таныстыру , елдің экономикалық жағдайымен алатын орнына, ірі мемлекеттеріне тоқталу

Тәрбиелік жағынан :

Оқушыларды топ болып жұмыс жасауға, ойларын тұжырымдап, шапшаң, жинақы айтуға , бірін – бірі сыйлауға , ұқыптылық пен ізденімпаздыққа тәрбиелеу .

Дамытушылығы :

Оқушылардың танымдық және шығармашылық қабілеттерін жан – жақты дамыту , пәнге қызығушылығын арттыру , теориялық білімдерін практикамен ұштастыру .

Жаңа сабақты меңгерту

Оқыту әдісі :

**СТО технологиясы ,
сұрақ – жауап , сәйкестендіру ,
тест , инсерт әдісі**

Сабақтың көрнекілігі :

Көрсету материалдары : мультимедиа ,
жартышарлар картасы .
Тарату материалдары : тест қағазы ,
жауап парағы , сөзжұмбақ

Оқу процесін ұйымдастыру әдістері :

**Фронтальды , жеке , топтық ,
оқушы – мұғалім**

Сабақтың барысы :

I . Ұйымдастыру кезеңі : “Қызығушылықты ояту”

а) Оқушылардың сабаққа қатысын тексеру

Ә) Оқушылардың ынтасын сабаққа аудару

II . Үй тапсырмасын тексеру “ Ой қозғау ”

III . Сабақтың мақсатымен таныстыру

IV . Жаңа сабақ меңгерту

V . Жаңа сабақты пысықтау

VI . Қорытынды

VII. Үйге тапсырма

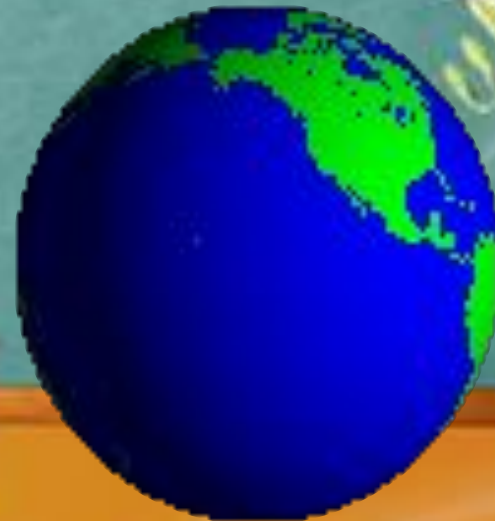
VIII. Бағалау

Жаңа сабақ жоспары :

- 1. Оңтүстік Американың халқы*
- 2. Оңтүстік Американың елдері*
- 3. Оңтүстік Американың саяси картасы*

Оңтүстік Америка

Оңтүстік Америка материгінде қазіргі 391 млн –нан астам халық тұрады.

Материкке адамдар алғаш рет бұдан 15 – 17 мың жыл бұрын Панама мойнағы арқылы

Солтүстік Америкадан қоныс аударған .

Оңтүстік Американың байырғы халқы болып есептелетін үндістер. Материктің қазіргі халқының 10 % - ын құрайды.

Христофор Колумб Америка дүние бөлігін ашқанға дейін үндістер рулық , тайпалық қоғамдық құрылыста өмір кешіп аңшылықпен , балық аулаумен айналысқан.

Еуропалықтар

Үндістер

Метистер

Еуропалықтар

Негртестер

Мулаттар

Үндістер

Негртестер

Самбо

*Оңтүстік Америка халқының
көпшілігі латын тілдеріне
жататын екі тілде сөйлейді.*

Испан

Португал

Оңтүстік Америка – дүние жүзіндегі халық аз қоныстанған материктердің бірі. Материктің табиғат жағдайларына байланысты халықтың тығыздығы әркелкі болады. Оңтүстік Америкада тұрғандар саны 1 млн – нан асатын 20 аса миллионер қалалар бар.

Табиғат жағдайларына байланысты материк 2 елдерге айқын ажыратылады .

Анд елдері

1. Колумбия
2. Эквадор
3. Перу
4. Боливия
5. Чили

Шығыс жазық елдері

1. Венесуэла
2. Гайана
3. Суринам
4. Бразилия
5. Парагвай
6. Уругвай
7. Аргентина
8. Фр. Гвианасы

Колумбия –

Асыл тастарға
бай ел

Эквадор –
Банан өсіретін
ел

Перу –
Ежелгі
өркениетті ел

Чили –

Дүние жүзіндегі
ең ұзын ел

Венесуэла –

Мүнайға ең
бай ел

Аргентина –
Күміске бай
ел

Бразилия – Кофе өсіретін ел

Бразилия – жерінің ауданы мен халқы саны жөнінен ең ірі бес елдің қатарына жатады .
Мемлекеттік құрылымы –
22 штаттан тұратын
Федерациялық Республика .

Бразилияда темір , түсті металл , мұнай ,
табиғи газдың , алмас , уранның мол қоры бар .

Темір

Түсті металл

Мұнай

Газ

Уран

Бразилия жері
арқылы дүние
жүзіндегі ең
мол сулы
өзен – Амазонка

Бразилия материктегі ең жоғары дамыған ел болып табылады, шаруашылығының даму дәрежесі жөнінен дамушы елдер арасында бірінші орын алады. Елде тау – кен өндірісі, қара және түсті металлургия , машина жақсы дамыған. Жылына қант құрағынан алынатын этиль спиртімен жұмыс жасайтын 1 млн-нан астам автомобиль шығарылады.

Халықтың басым бөлігі жағалаудағы ірі портты қалаларда шоғырланған .

Мұндағы Рио – де – Жанейро , Сан – Паулу қалалары әлемдегі алып , көрікті қалалар қатарына жатады .

Рио – де – Жанейро

Сан – Паулу

Жаңа сабақты пысықтау

I . Адасқан объектілерді тауып , орындарына қою керек

II . Тест жұмысы (жабық тест , ашық тест)

III . Сөзжұмбақ шешу

IV . Бұл кім ? Ол не ?

V. Географиялық диктант

VI. Елдердің астаналарын картадан тауып , жазу

VII . Кескін картамен жұмыс

VIII. Қорытынды “ Ой қорыту ”

I mon

II mon

I. Адасқан объектілерді тауып, орындарына қою керек.

II. Тест жұмысы «Жабық тест»

	Тапсырма	Жауаптары
1	Оңүстік Америка халқының саны	
2	Оңтүстік Американың байырғы халқы	
3	Еуропалықтар мен үндістердің некелесуінен тараған ұрпақ ?	
4	Негрлер мен үндістердің некелесуінен тарған ұрпақ ?	
5	Бразилияның мемлекеттік құрылымы?	
6	Ежелгі өркениетті ел ?	
7	Табиғат жағдайына байланысты елдер нешеге бөлінеді	
8	Дүниежүзіндегі ең ұзын ел ?	

II. Тест жұмысы «Жабық тест»

	Тапсырма	Жауаптары
1	Оңүстік Америка халқының саны	
2	Оңтүстік Американың байырғы халқы	
3	Еуропалықтар мен үндістердің некелесуінен тараған ұрпақ ?	
4	Негрлер мен үндістердің некелесуінен тарған ұрпақ ?	
5	Бразилияның мемлекеттік құрылымы?	
6	Ежелгі өркениетті ел ?	
7	Табиғат жағдайына байланысты елдер нешеге бөлінеді	
8	Дүниежүзіндегі ең ұзын ел ?	

Тест жұмысы «Жабдық тест»

	Тапсырма	Жауаптары
1	Оңүстік Америка халқының саны	391 млн – нан астам
2	Оңтүстік Американың байырғы халқы	Үндістер
3	Еуропалықтар мен үндістердің некелесуінен тараған ұрпақ ?	Метистер
4	Негрлер мен үндістердің некелесуінен тарған ұрпақ ?	Самбо
5	Бразилияның мемлекеттік құрылымы?	Федерациялық Республика
6	Ежелгі өркениетті ел ?	Перу
7	Табиғат жағдайына байланысты елдер нешеге бөлінеді	2
8	Дүниежүзіндегі ең ұзын ел ?	Чили

1 . Оңтүстік Американың халқының саны :

A) 390 млн B) 315 млн C) 391 млн

2 . Оңтүстік Американың байырғы халқы

A)Үндістер B) Мулаттар C) Негрлер

3 . Еуропалықтар мен үндістердің некелесуі нәтижесінде тараған ұрпақ

A) Мулаттар B) Метистер C) Самбо

4 .Оңтүстік Американың халқынын көпшілігін латын тілдеріне жатады

A) Испан , ағылшын B) Француз , португал C) Испан , Португал

5 . Бразилияның мемлекеттік құрылымы неше штаттан тұрады

A) 20 B) 15 C) 22

6 . Колумбия , Эквадор , Чили , Перу , Боливия елдері қай елдің қатарына жатады .

A) Анд елдері B) Шығыс жазық елдері C) Батыс - Азия елдері

7 . Асыл тастарға бай ел

A) Колумбия B) Чили C) Венесуэла

8 . Дүние жүзіндегі ең ұзын ел

A) Чили B) Перу C) Бразилия

Жауап парағы

Аты – жөні _____

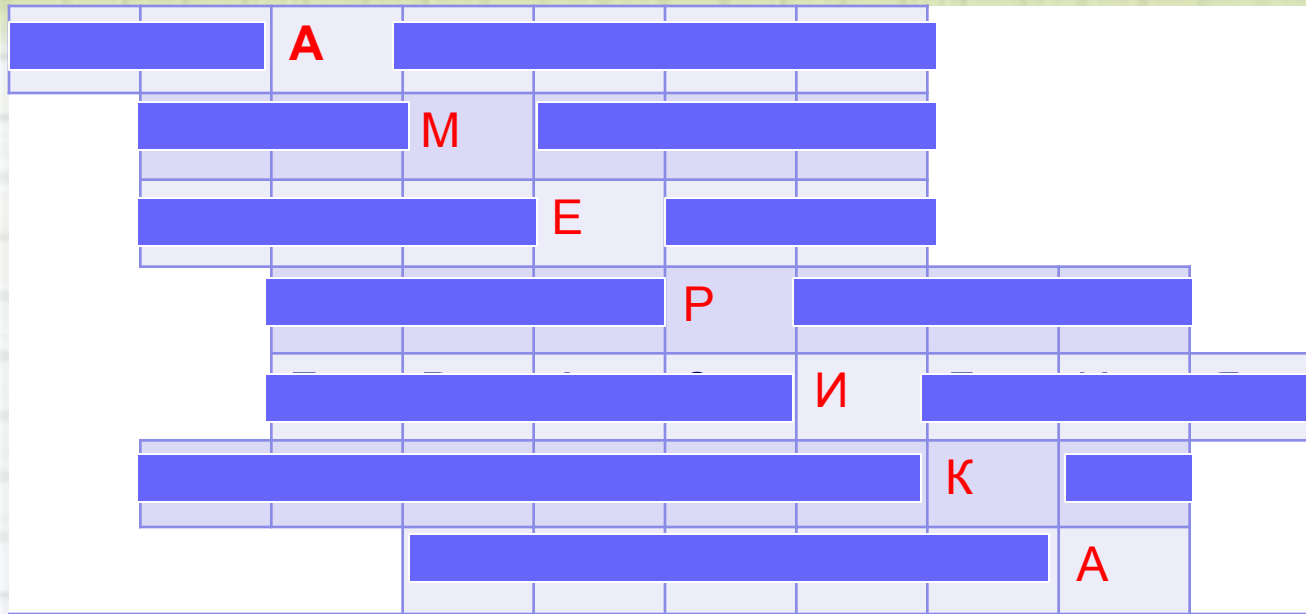
Сыныбы _____

Сұрақ	1	2	3	4	5	6	7	8
Жауап	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

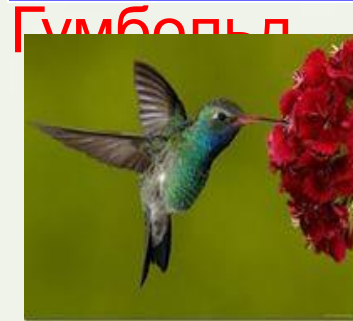
III. Сөзжұмбақ “ Америка”

1. Материктегі шөл
2. Бразилия саваннасы
3. Дүниежүзіндегі ең биік сарқырама
4. Еуропалықтар қай нәсілмен некелескенде мулаттар қалыптасады
5. Материктің ірі мемлекетті
6. Дүниежүзіндегі биік тау көлдерінің ең ірісі
7. Таулы үстірт

IV. Бұл кім ? Ол не ?

Географиялық диктант

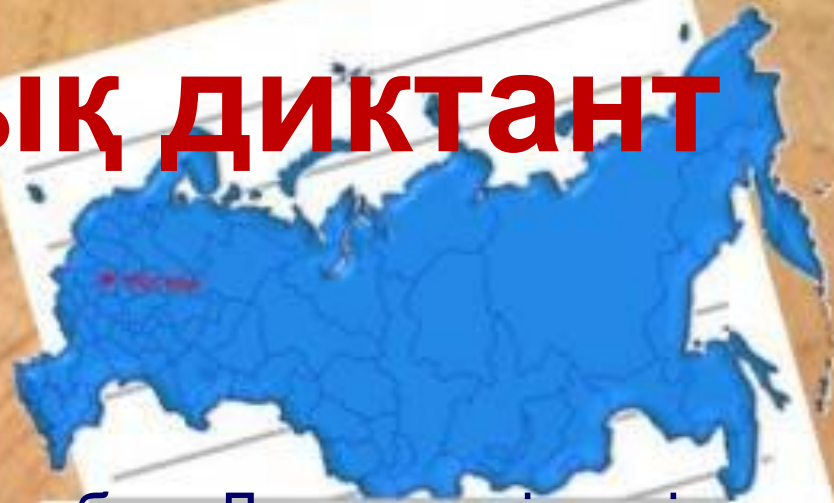
Оңтүстік Америка матерігінде қазіргі кезде _____ млн-нан астам халық тұрады.

Оңтүстік Американың байырғы халқы _____.

Еуропалықтардың жергілікті үндістер некелерінен тараған ұрпақтар _____.

_____ - дүние жүзіндегі халық аз қоныстанған материктердің бірі.

Оңтүстік Америкада тұрғындар саны _____ млн-нан асатын _____ - дан миллионер-қалалар

бар. Дүние жүзіндегі ең ұзын ел - _____.

Атакама шөлінің ұзындығының өзі _____ км-ден асады. Мемлекеттік

құрылымы - _____ штаттан тұратын Федерациялық республика. Бразилия жері арқылы дүние жүзіндегі ең мол сулы өзен - _____.

Географиялық диктант

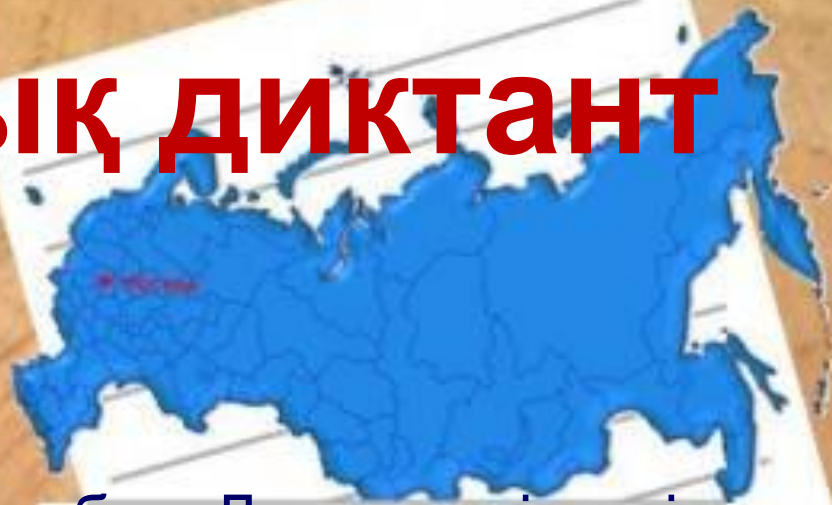
Оңтүстік Америка матерігінде қазіргі кезде 391 млн-нан астам халық тұрады.

Оңтүстік Американың байырғы халқы үндістер.

Еуропалықтардың жергілікті үндістер некелерінен тараған ұрпақтар Метистер.

Оңтүстік Америка - дүние жүзіндегі халық аз қоныстанған материктердің бірі.

Оңтүстік Америкада тұрғындар саны 1 млн-нан асатын **20** - дан миллионер-қалалар

бар. Дүние жүзіндегі ең ұзын ел - **Чили**.

Атакама шөлінің ұзындығының өзі 1000 км-ден асады. Мемлекеттік құрылымы - 22 штаттан тұратын Федерациялық республика. Бразилия жері арқылы дүние жүзіндегі ең мол сулы өзен - **Амазонка**.

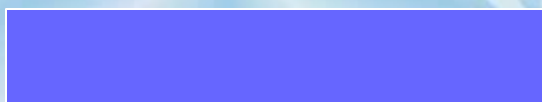
V. Елдердің астанасын
картадан тауып,
жазу керек

Анд елдері

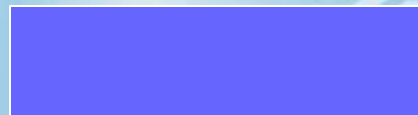
Колумбия

Эквадор

Перу

Боливия

Чили

Шығыс жазық елдері

Венесуэл

Гайана

Суринам

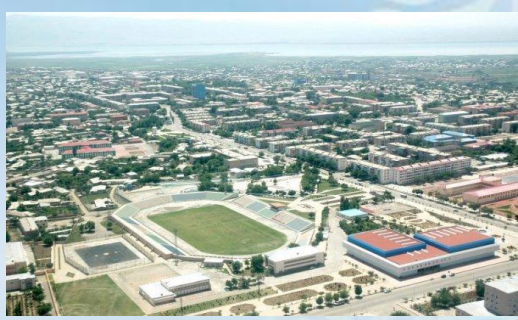
Бразилия

Парагвай

Уругвай

Аргентина

Кескін картамен жұмыс

*Оңтүстік
Американың елдерін
картаға түсіру.*

А

Б

А

Б

аналарының
арын бөліп
еографиялық
ер.

ИНСЕРТ

Білемін

Білдім

Білгім келеді

•§ 43 .Оңтүстік Американың халқы және саяси картасы, Анд елдері және Шығыстағы жазық елдерін оқу
Реферат жазып келу . Тақырыбы : **Анхель сарқырамасы**
Инктер өркениеті
Внесуэла , Перу , Аргентина елдерінің біріне оқулық соңындағы жоспар бойынша сипаттама беру

Оқушыларды бағалау

Назарларыңызга рахмет!

